

Evaluering af coaching pilotprojekt

NIELS BROCK

Skoleåret 2007-08

Handelsgymnasiet og erhvervsakademiuddannelserne

I SAMARBEJDE MED MINDSTRETCH

Indhold

Baggrund for valget af coaching på Niels Brock	3
Udvælgelse af elever/studerende	4
Coachingforløbet	6
Erfaringer og evaluering	6
Anbefalinger	14
Bilag	17
Bilag 1: Coaching – præsentation for eleverne	17
Bilag 2: Coaching aftale.....	19
Bilag 3: Skema til pre- og posttest.....	20
Bilag 4: Sammenfatning af kvalitative input fra HHX eleverne	22
Bilag 5: MindStretch uddannelseskoncept for undervisere ved Niels Brock	25

Baggrund for valget af coaching på Niels Brock

Denne rapport er en evaluering af et coachingprojekt, der i efteråret 2007 blev igangsat på Niels Brock. Formålet med projektet var at afklare, hvorvidt coaching skal indgå i rækken af metodikker i undervisningen på både handelsgymnasiet og erhvervsakademiuddannelserne.

Der er i disse år fra Regeringens side fokus på at øge andelen af unge, der gennemfører ungdomsuddannelser og videregående uddannelser. Endvidere er der fokus på skabe uddannelser i verdensklasse.

Hidtil har der ikke været foretaget nogen omfattende undersøgelser på uddannelsesinstitutioner i Danmark om effekten af coaching af elever/studerende i undervisningen. Projektet ønskede således at undersøge, om coaching kan bidrage til fastholdelse af elever og studerende i uddannelserne, forbedret studieaktivitet og bedre resultater i form af højere karakterer.

Pilotprojektet er finansieret af FUHU. Mindstretch har været ansvarlig for certificeringen af underviserne, coaching af underviserne, afviklingen af undervisningsmodulerne og det indholdsmæssige i kurset.

Fokusområde på Handelsgymnasiet var især effekten af coaching i forhold studiekompetencer, og om coachingindsatsen kunne måles på karakterniveauet. Der blev kun arbejdet med 3. års elever.

Fokusområdet på Erhvervsakademiuddannelserne var især effekten af coaching i forhold til gennemførelsesprocenten. Der blev arbejdet med et dansk 1. års hold og et internationalt 2. års hold.

Projektet var todelt. Dels skulle 15 lærere uddannes som coaches, dels skulle coaching anvendes som forsøg på elever og studerende på en måde, så man på empirisk grundlag kunne vurdere, om coaching kan anvendes som læringsmetode i undervisningen. Niels Brock som skole har naturligvis også haft den overordnede interesse i projektet at få afprøvet nye pædagogiske metoder og tiltag.

Det formelle mål for Niels Brocks ledelse og deltagende lærere var:

"... at give skolens lærere forståelse for hvad coaching er, og hvordan coachteknikker og -værktøjer kan anvendes i undervisningen og i arbejdet med den enkelte elev/studerende. Læreren får værktøjer til i endnu højere grad at motivere og støtte den enkelte til at blive fagligt dygtigere og udvikle en højere grad af ansvar for egen læring".

Kristian Øhrstrøm har været den overordnede projektansvarlige på Niels Brock, studielektor Einer Lyduch var projektleder for Handelsgymnasiet og studielektor Pernille Berg for Erhvervsakademiuddannelserne. Handelsgymnasiet deltog med 10 lærere, heriblandt lærere, som også er studievejledere. Erhvervsakademiet deltog med 5 undervisere, heriblandt én fra Business Unit.

Udvælgelse af elever/studerende

Coachprojektet var ikke obligatorisk for elever og studerende, og ingen var tvunget til at deltage. Elever og studerende fik oplyst, at selv om de meldte sig til projektet, var det ingen garanti for succes, gennemførelse eller bedre karakterer. At coaching er, hvad man selv gør det til, var en pointe, det var vigtigt at fastslå, således at ingen skulle få den opfattelse, at man automatisk ville få goodwill eller bedre karakterer hos de involverede lærere ved at melde sig til coachingkurset.

HHX

De 10 deltagende lærere fra HHX coachede elever fra fem 3.års klasser.

Udvælgelsen af elever foregik ud fra hvem, de involverede lærere syntes det kunne være "sjovt" og udfordrende at coache. I alle tilfælde har det primære sigte været at forbedre elevens læringspotentiale, således udtrykker nogle lærere det på følgende måde:

"Jeg valgte min klynge af elever ud efter kriterierne, at jeg mener, der er et uudnyttet potentiale i dem, at de fagligt kan blive bedre, dvs. opnå højere karakterer, at de alle er lidt dovne og slappe men positive mennesker, der er coacheable".

"Alle 4 er drenge, og de har et middel eller lige under middel karaktergennemsnit. Det er derfor muligt både at sige noget om den enkelte såvel som om gruppen."

eller

"Jeg udvalgte to piger, der begge ligger i mellemgruppen, men efter min opfattelse har mere potentiale – den ene har manglet selvværd og selvsikkerhed og følt sig lidt trynet af de dygtige elever i klassen (derfor var det en stor sejr, da hun en dag fortalte mig, at klassens bedste elev havde bedt hende om hjælp med en tysk stil, da voksede hun). Den anden var engageret i alt muligt, således at lektier mv. altid kom i anden række, og det frustrerede hende."

Og

"Jeg startede med at vælge 3 elever ud fra kriterierne: Interesse for at deltage, fagligt niveau (mellem til højt) og elever, hvor jeg havde en god kemi. Dette valg blev gjort for at sikre mig, at de elever der deltog, ville medvirke 100 % og som virkelig ville kunne give godt modspil i coaching-øvelsesforløbet. Hvis det var elever med meget begrænset interesse eller ambitioner, kunne man frygte, at jeg ikke ville få så meget at arbejde med"

Det blev understreget, at lærerne var i færd med at blive coachcertificeret og derfor ikke på daværende tidspunkt besad de fornødne coachkvalifikationer, og dernæst at der var tale om et pilotprojekt. Herefter udfyldte alle klassens elever en blanket, hvorpå de kunne ønske og begrunde om de ville deltage i projektet.

Eleverne udviste stor entusiasme mht. deltagelse i projektet. I de fleste tilfælde valgte næste hele klassen (80-90 procent), at de gerne ville deltage i pilotprojektet, og mange skrev uopfordret,

hvem de meget gerne ville coaches af. Flere lærere begyndte med to elever, men efter problemer med fremmøde hos nogle af eleverne, blev flere elever indrulleret.

Erhvervsakademiet

På Erhvervsakademiet faldt valget af studerende på entrepreneurshipstuderende på markedsføringsøkonomuddannelsen, både danske og internationale studerende. Det er en gruppe af studerende, som generelt har et fælles mønster af højt frafald, lavt fremmøde til visse undervisningsfag, lave karakterer ved de eksterne eksaminer (såfremt de består ved første forsøg) og en stor forventning om egen forvaltning og ansvar for egen læring i forbindelse med udarbejdelse af forretnings- og innovationsplaner på tredje semester.

Dertil kan tilføjes, at de internationale studerende erfaringsmæssigt har vanskeligheder ved at tilegne sig den danske didaktik og studere på samme vis som danske studerende. Dette intensiverer de vanskeligheder, de også har ved at tage ansvar for egen læring i forbindelse af ovennævnte forretnings- og innovationsplaner. Ligeledes oplever de internationale studerende mange udfordringer ved at skaffe sig praktikpladser.

De entrepreneurshipstuderende er valgt som deltagere i coachingforløbet, fordi forskning inden for entrepreneurshipdidaktik viser, at motivation og engagement har en ekstra dimension for denne gruppe af studerende.

Da de studerende oplever et meget intenst læringsforløb. Aktiviteterne skal derfor være umiddelbart meningsfulde for de studerende, før de motiveres og finder undervisningen og uddannelsen interessant. To hold blev udvalgt som de mulige aftagere af coaching: et dansk 1. års hold og et internationalt 2. års hold. Nedenfor er skitseret baggrunden for dette valg:

Førsteårsstuderende blev valgt, idet frafald normalt finder sted i løbet af første semester.

- Coaching skulle her bruges ift. de studerendes aktive deltagelse på uddannelsen. Ligeledes ville underviserne vurdere, i hvilket omfang coaching kunne bidrage til at øge de studerendes egen italesættelse af deres motivation for at deltage på uddannelsen og heraf deres afledte studiestrategier.

Andetårsstuderende blev valgt, idet de studerende på tredje semester oplever en meget voldsom arbejdsbyrde med mange afleveringsopgaver.

- Coaching kunne hjælpe de studerende med at identificere en realistisk studieindsats og hertil hørende relevante aktiviteter.
- De studerende skal i løbet af tredje semester planlægge deres fjerde semester. Derfor deltog én af underviserne fra Business Unit for at se, hvorvidt coaching er en egnet metodik i forbindelse med planlægning og realisering af fjerde semester. Altså om coaching kunne være en egnet metodik for at erhverve sig en praktikplads.
- Der er allerede udviklet særlige didaktiske metodikker til de internationale studerende. Men vi ønskede at undersøge om den indbyggede relation i coachingsessionerne kunne fremme de studerendes engagement, deltagelse og ansvar i forhold til deres studier, og om coaching er et anbefalelsesværdigt supplement til de allerede eksisterende aktiviteter?

Coachingforløbet

Undervisningsforløbet for lærerne var designet som en vekselvirkning mellem undervisningsmoduler og praktiske hjemmeopgaver. Der var fire undervisningsmoduler, og hvert modul bestod af to undervisningsdage. Undervisningsmodulerne indeholdt både teorigennemgang og praktiske øvelser, som havde til formål at fremme deltagernes coachingkompetencer.

Certificeringskravene var bl.a., at man skulle deltage aktivt i undervisningsmodulerne og udvise tilfredsstillende coachingkompetencer. Hver deltager skulle have seks individuelle coachingsessions med egen coach, disse samtaler var inklusive målsætnings- og afsluttende samtale. Hertil skulle hver underviser have coachet studerende i et samlet timeantal på 15 timer fordelt på to-tre studerende. Til sidst skulle hver deltager aflevere sine skriftlige opgaver, herunder en eksamensopgave.

Det samlede forløb fandt sted fra ultimo august til medio december 2007. For nærmere beskrivelse af projektførelsen henvises til bilag bagerst i denne rapport.

Erfaringer og evaluering

Et af målene med projektet var at give lærerne og undervisere værktøjer til at motivere og støtte den enkelte elev eller studerende til at blive fagligt dygtigere og udvikle en højere grad af ansvar for egen læring, altså at motivere hver enkelt elev efter dennes egne specifikke behov.

Hver enkelt studerende skulle fastsætte et mål i forbindelse med coachsamtalerne. For at eksemplificere hvilke mål, der blev arbejdet med, følger hermed en oversigt i vilkårlig rækkefølge:

- Højere karakterer
- Gennemføre studiet
- At bestå eksamen
- Blive mere motiveret
- Skabe positiv energi til at studere
- At komme udenom dovenskaben
- At forstå fagene bedre
- At blive bedre til at lære
- At blive mere selvsikker
- At få overblik over fjerdesemester
- At blive i stand til at træffe beslutninger
- At studere til den eksterne eksamen
- At lære at kunne studere et fag uden at få det dårligt
- At håndtere samarbejdsproblemer i et team, som skulle udarbejde fire fælles projekter
- At blive bedre til engelsk
- At blive bedre til at studere
- Kunne træffe et valg if. fjerdesemester
- Finde virksomhed til fjerdesemester

Eftersom elever og studerende havde sat forskellige mål for coachsamtalerne, var ændringen i studieadfærden forskellig fra person til person alt efter det mål, den enkelte havde sat. Alle elevernes og de studerendes målsætninger gik dog alle i retning af at blive enten fagligt dygtigere eller mere ansvarlig for egen læringsituation.

Generelt forbedret studieaktivitet

Coaching opfattes af flere lærere som en del af en større bevidstgørelsesproces. Derfor kan det også nogle gange være vanskeligt at påvise en direkte sammenhæng mellem coachingsessionerne og den forbedrede studieaktivitet. Men generelt giver lærere og undervisere udtryk for, at de observerer en større målbevidsthed hos de deltagende elever og studerende og en mere fokuseret studieadfærd.

Lærere og undervisere er kommet med en række eksempler på, hvordan de har set en ændring i adfærden:

- Der er studerende, som får højere karakter end forventet, hvilket de selv angiver som ekstremt motiverende.
- Eleven er blevet mere aktiv i undervisningen
- Når eleven ikke har handlet i overensstemmelse med aftalerne, har de allerede reflekteret over det, inden de kommer til næste samtale.
- Den studerende er blevet bevidstgjort, fordi de har opnået en erfaring for, at man kan arbejde mod opsatte mål og nå disse – altså små succes historier, og det har givet dem stor selvtilfredsstillelse at nå de opsatte mål og givet dem mod på at arbejde videre mod større og mere attraktive mål. Det rykker.
- Samtalerne motiverer den studerende til at ændre sin adfærd, og den studerende har fået nogle redskaber til at gennemføre dette i hverdagen. Det mærkes tydeligt.
- Eleven siger selv, at han/hun er blevet mere ansvarlig.
- Eleven har fået større selvværd.
- Refleksion over samarbejde med andre, afklaring af, hvem man kan arbejde sammen med.
- Den studerende har fokuseret mere på lektier og har droppet erhvervsarbejde for at klare uddannelsen bedre.
- Den studerende har lært at følge en plan, lave ugeplan og følge den, hvilket har skabt motivation og overblik.
- En har øget sin arbejdsindsats markant for at opnå et bedre eksamensresultat.
- Eleven er mere positiv. Coaching forbedrer hendes arbejdsindsats, og det giver anledning til refleksion over egen indsats.
- Eleven har taget undervisningen mere alvorligt, har været meget glad for den personlige kontakt.

De fleste HHX-lærere mener som nævnt ovenfor, at der er sket positive ændringer i elevernes og de studerendes studieadfærd. Undervisningen udvikler sig positivt, når man får flere værktøjer at arbejde med inden for bl.a. spørgeteknikker, aktiv lytning og feedback.

Coachteknikkerne har således kunne bruges til bl.a. at stille "hvad, hvordan, hvornår" spørgsmål, hvorved fokus flyttes over på den enkelte elev eller studerende og dennes ansvarliggørelse for egen læring. Fx. "Hvad vil det betyde for dig, at du afleverer opgaven til mig i morgen? Hvordan vil du have det, hvis du ikke gør det? osv.

En enkelt lærer giver dog udtryk for, at der ikke er meget synlige ændringer i studieadfærden. Læreren nævner dog, at eleverne har lavet en plan for løsning af større opgaver, og at det har virket som en lettelse for dem, at de har været tvunget til at gennemtænke forløbet. Disse elever har udtryk glæde ved at have tid sammen med en lærer, der lytter til dem, og de føler, det er givende.

Coaching som en didaktisk metode

Hvorvidt coaching kan anvendes som en mulig didaktisk metode står vist ikke til diskussion. Det er vel snarere et spørgsmål om, hvor meget og hvordan det er muligt at integrere det i den enkelte undervisningslektion.

En væsentlig del af det at praktisere coaching i undervisningen er at benytte sig af en række spørgeteknikker, der kan sætte elever og studerende i stand til at reflektere over deres arbejde med et fagligt stof, såvel som deres personlige tilgang til læring. Vi har oplevet, at de tillærte coachingteknikker giver den enkelte underviser flere "strenger at spille på" i planlægning og gennemførelse af undervisningen.

HHX - evaluering

Sammenfattende gav alle de deltagende HHX-lærere udtryk for, at de kunne konstatere positiv udvikling hos eleverne, omend i svingende grad. De forsøgte at vurdere elevernes udvikling inden for forskellige generelle personlige kompetencer (altså ikke karakterer) og ud fra dette kunne resultaterne rubriceres i tre kategorier:

1. En (lille) gruppe elever havde rykket sig markant. Disse elever har især rykket sig omkring motivation. Der var f.eks. tale om en elev med mange private problemer i bagagen og et andet tilfælde en temmelig frafaldstruet elev. I disse tilfælde kan både eleven selv og lærerne mærke, at coaching virkelig har gjort en positiv forskel.
2. En anden gruppe (og langt den største) er elever, der har rykket sig noget på visse områder. Det er for eksempel elever, der er blevet mere strukturerede og bevidste om deres optræden i klassen, eller som er blevet mere realistiske omkring egne evner og muligheder, og elever, som har fået styrket deres evne til at planlægge og gennemføre selvstændigt arbejde, f.eks. i forhold til SRP og DIO. De fleste elever i denne gruppe var "mellemelever" - ikke de meget dygtige og ikke de meget svage. Generelt kunne de fleste af disse elever selv føle, at de har haft fordele af coachingen, og at de har nået deres mål, omend nogle af dem først rigtig har indset værdien af coachingen efter forløbet var afsluttet.
3. En sidste (mindre) gruppe af elever har kun rykket sig ganske lidt eller slet ikke. Der var tale om elever, som viste sig af forskellige grunde enten ikke at være i stand til eller måske ikke interesseret i at udvikle sig. Det kunne f.eks. være en meget usikker elev med store selvtillidsproblemer, men det kunne også være en tilsyneladende ganske dygtig og interesseret elev, som bare konsekvent snakkede sig udenom alle forsøg på at definere mål eller implementere dem.

Flere lærere nævner problemer med at adskille rollerne som hhv. lærer/coach og i nogen tilfælde også lærer/studievejleder/coach. Dette kunne måske fremover ændres ved, at coachen ikke altid var elevens lærer, men i stedet en "fremmed" person, om end de lærere, der deltager i

coachingforløbet, ser meget forskelligt på det at coache elever og studerende, man kender godt i forvejen; nogle ser det som en udpræget fordel, andre er mere skeptiske. Det ville uden tvivl også hjælpe meget, hvis coachingen foregik i mere professionelle rammer på et særligt coach-kontor, hvor ikke andre elever og kolleger ustandselig bryder ind og forstyrrer koncentrationen.

Det med at adskille rollerne er ikke bare et problem for coachen, men også i høj grad for eleverne. Men en del kolleger er inde på, at denne problemstilling måske også skal ses i lyset af, at coaching - men sit meget konkrete og kontante arbejde med mål og udvikling - ikke altid er det, eleverne forventer, og måske heller ikke altid det, de søger eller har brug for. Nogle deltagere havde meldt sig til coaching-forløbet, fordi de havde brug for en mentor eller måske i virkeligheden bare en voksen person, som gad lytte til dem og skænke dem lidt opmærksomhed - eller måske bare en, som "holder dem lidt i ørerne" Disse elever var ikke altid parate til at indgå i en relation, som "kun" går på coaching.

Vurdering af coachede elever og studerendes karakterudvikling

Som udgangspunkt blev anvendt forskellige udvælgelseskriterier i coachgruppen, dvs. der blev valgt elever, der i forvejen har haft høje karakter-gennemsnit, der blev valgt elever med middelt gennemsnit, og der blev valgt elever næsten på dumpe-grænsen. Udgangspunktet for vores vurdering bliver derfor ikke repræsentativt, da stikprøvens størrelse er for lille, udvælgelseskriterierne for forskellige, og eleverne ikke er helt tilfældigt udvalgt. Der er således statistisk set, hverken basis for en kvantitativ eller en kvalitativ vurdering.

Analysen og vurderingen kan derfor kun angive tendenser og mønstre, der kan give et fingerpeg om, at coaching er et værktøj eller middel til at hjælpe eleverne med at fastholde fokus i deres uddannelse og hermed klare sig optimalt – vel vidende at deres omverden fylder meget.

Når alt dette er sagt, må det alligevel konstateres, at der er meget klare tendenser i materialet - på trods af den manglende statistiske dokumentation: Alle coachede elever har i den periode, hvor de er blevet coachet intensivt, udviklet sig positivt karaktermæssigt.

De meget få undtagelser, der ses i materialet, har alle en plausibel forklaring.

Tag f.eks. nr.4 fra klasse A, hans karaktergennemsnit faldt markant i den periode, hvor han blev coachet intensivt. Til gengæld fik han 10 i sin SRP, som lå i samme periode. Forklaringen ligger i, at det primært var her, han havde valgt at lægge sin energi i den periode, og samtidig dét, han havde valgt at blive coachet på. SRP-karakteren er markant over hans vanlige niveau.

De coachede elever, der ikke har haft fremgang, ville for fleres vedkommende være gået ud af skolen, sprunget fra deres uddannelse, hvis det ikke var for disse samtaler.

Tag nr.3 fra samme klasse, hun har meget store familiemæssige problemer, en far der er gået konkurs med sit firma, og ikke kunnet finde et ståsted ovenpå det, og hele familien er i opløsning. Hun var ved 'at kaste håndklædet i ringen', men formåede både at udarbejde et fornuftigt SRP-projekt og få klaret sig rimeligt igennem, selvom niveauet er svingende.

Der er kun én af de coachede elever, der rent faktisk er gået ud under forløbet. Det skyldes igen familiemæssige problemer, forældrenes skilsmisse, der er meget svær at tackle, når man er ældste søn i en ikke etnisk dansk familie. Han genoptager sit 3. år efter ferien.

Materialet viser ligeledes overordnet en tendens til, at ligger elever med middel eller over middel i karaktergennemsnit, så har coaching en større effekt end hvis gennemsnittet er under middel

Materialet viser desuden, at coaching kan fastholde svage elever. Fire elever fra klasse B ligger under middel med karaktergennemsnit fra 2,6 til 3,2. De er alle coachet intensivt i perioden frem til jul, og de tre elevers gennemsnit stiger, selvom arbejdsbyrden er voldsom stor med SRP-projekt i samme periode. Den fjerde elevs gennemsnit fastholdes på niveauet, men udvikler sig positivt, stiger med 1 % -point, til de afsluttende karakterer.

De 3 førstnævnte elever er fagligt meget svage, og i 2. semester, hvor de ikke bliver coachet i en periode, stiger deres fravær markant igen. Konsekvensen bliver derfor, at de alle bliver indstillet til eksamen i alle fag.

De har alle tre valgt at tage udfordringen op, og er blevet coachet igen.

Tag nr.9 fra samme klasse, der har 4 i gennemsnit, men formår at afslutte med 5 i gennemsnit, eller se på nr.1 fra klasse A, der går fra 3,3 til 3,92 i afsluttende karaktergennemsnit.

Hvad kunne have været anderledes?

Et mere struktureret forløb, dvs. samme eller stort set samme frekvens mellem de enkelte coaching sessions, nogenlunde samme tidsramme og måske kunne man have været endnu mere specifik ved første coaching, hvad angår mål, have læst nogle flere bøger om coaching og trænet noget mere med de forskellige teknikker både i- og udenfor skolen. Dette var dog ikke muligt på grund af dobbeltheden med samtidig at lære coaching og samtidig coache andre.

Et rum til coaching. De fysiske rammer gør, at lærerne gang på gang oplevede at blive forstyrret i coaching, da andre kolleger som led i deres arbejde kom ind i arbejdsrummene.

En bedre tilrettelæggelse af skoleåret. Eleverne skrev studieretningsprojektet de sidste to uger i december 2007 lige før juleferien. Vejledningen til dette foregik ca. 4 uger forinden. Nogle af coachlærerne havde så megen vejledning, at deres andre undervisningstimer måtte aflyses, så der ikke var plads til coaching. Her havde man et slip på 6-8 uger med coaching. Det samme forekom, da IBB eleverne havde deres work placement, hvor de har praktikophold i udlandet mellem 4-6 uger. Samtidig havde eleverne i det internationale område. Her havde man også et slip på mellem 6-8 uger. Og endelig peger lærerne på, at en travl hverdag ikke rigtigt levner plads til refleksive fordybninger og kollegiale diskussioner.

HHX - konklusion

Konklusionen bliver samlet set, at coaching har en positiv indvirkning på elevernes karaktergennemsnit. Det kan være den afgørende faktor i bestræbelserne på enten at fastholde svage elever, udbygge og fremme præstationer hos elever med middel eller høje karakterer.

Coachingteknikkerne sætter lærerne stand til bedre at leve op til gymnasiereformens intentioner om at øge elever og studerendes refleksivitet og deres evne til at tage ansvar for læring. Desuden er det også væsentligt at påpege, at coaching øger den enkelte lærers evne til at sætte fokus på egen adfærd i de kommunikationssituationer, som læreren indgår i undervisningen. En lærer skriver:

"Jeg har selv oplevet at min undervisning har udviklet sig på baggrund af coaching kurset, primært i forhold til spørgeteknik, men også i forhold til et større fokus på den enkelte elev. Især i

forbindelse med diskussioner i klassen har jeg oplevet, at diskussionerne er blevet dybere på baggrund af mine måder til at tvinge dem til dybere refleksioner i kraft af den spørgeteknik, vi har lært uden, at jeg på den måde blander mig i diskussionen".

Coaching har netop givet lærerne nogle kompetencer, der gør, at de er blevet bedre til at selvstændiggøre og støtte eleverne i deres flerfaglige arbejde. Det være i Studieområde 1, dvs. grundforløbet, hvor der er tre fællesfaglige projekter inden for hver sit fakultet, i studieområde 2, der består af erhvervs-case og det internationale område med hhv. to fag (afsætning og virksomhedsøkonomi) og fire fag (dansk, engelsk/2.fremmedsprog, samtidshistorie og international økonomi), der skal spille sammen og ikke mindst ved skrivning af studieretningsprojektet, hvor i indgår 2-3 af den enkelte studieretningsfag.

I alle disse tilfælde fungerer læreren som sparringspartner og coach, og der er områder, hvor en større og større del af lærerens arbejdstid anvendes.

Lærerne finder også, at coachingteknikkerne kan anvendes som værktøj til at få taget hul på andre undervisningsformer, der i højere grad svarer til den enkelte elevs behov og forudsætninger, det være mål- samt tempo- og tidsdifferentiering (hvor eleverne arbejder med forskellige mål og i eget tempo), niveaudifferentiering (hvor eleverne arbejder med opgaver svarende til deres faglige niveau) og evalueringsbetinget (hvor eleverne arbejder med afsæt i resultatet af en aktuel intern evaluering).

Coachingteknikkerne er især også oplagt at anvende i forhold til elever og studerendes tilegnelse af studietekniske redskaber. I stedet for, at eleverne får gode råd fra underviseren om, hvad han eller hun synes er "god stil", kan elever via coaching hjælpes til at finde mulige adfærdsmetoder og her ud fra afprøve og klarlægge deres egen stil. Her er der altså tale om mere generelle adfærdsmæssige problemer, som f.eks. planlægning af lektier, notatteknik, mundtlig studieaktivitet, gruppeprocesser mv., som eleverne via lærerens coaching skal finde løsninger på.

Alle de deltagende lærere understreger også, at coachingværktøjerne er ideelle i forbindelse med projektvejledning, hvilket er væsentligt i forhold til bekendtgørelsen, som lægger stor vægt på de flerfaglige projekter. Dette øgede fokus på kompetenceudviklingen og flerfagligheden har betydet, at vi som undervisere skal vejlede, inspirere og igangsætte i langt højere grad end i tidligere tiders lærerrolle. Coaching kan være med til at ruste lærerne til denne opgave.

Det er alene i grundforløbet, at eleverne har studieteknik som fag, og da HHX generelt har det formål at være uddannelsesforberedende, bør fokus på elevernes konkrete studieadfærd også fortsætte efter grundforløbet. Dette kan bl.a. ske ved, at coaching tilbydes eleverne på 2. og 3. år.

Erhvervsakademiet - evaluering

Erfaringerne fra de 14 studerende, der har deltaget i coachingprojektet, er overvejende positive, og coaching er yderst effektiv i forhold til studierelevante emner. De studerende, som er 'coacheable', tilkendegiver, at det er 'rart', at der fra underviserens side er fokus på den enkelte. Dog kan vi konkludere, at coaching ikke opleves positivt af alle. I fald coaching ikke skal tilbydes til alle studerende, kan vi anbefale at etablere en screeningsprocedure, hvor ikke egnede studerende identificeres tidligt i coachingforløbet.

Mange studerende har deltaget med stor interesse i coachingmøderne. Der var meget stor interesse fra begge hold, og størstedelen af studerende ytrede ønsker om at deltage i coachingprojektet. De studerende, som har deltaget i projektet, har været velforberedte og har været yderst 'coacheable': de har været motiveret for at lave de opgaver, som de har fået for gang til gang, og de har reflekteret over, hvordan coaching har påvirket dem som studerende og som mennesker generelt. De har berettet om, hvordan det har påvirket dem, således at de er i stand til at studere mere effektivt, at de kan se fremgang i deres karakterer, og at de er i stand til at deltage i team på en sådan måde, at det interesserer dem. Det synes klart, at coaching faciliterer læring, giver de studerende positive udfordringer, giver dem energi mv.

De studerende bliver i stand til at fastsætte og definere realistiske mål og oplever en stor glæde og tilfredshed ved at indfri disse mål. De oplever, at mål er nemmere at indfri og nå, når de er defineret og tilrettelagt ud fra en realistisk prioritering og planlægning. Som det fremgår af nedenstående refleksion, oplever den studerende en stor tilfredsstillelse ved den opmærksomhed, vedkommende får i coachingseancerne.

Udover den personlige opmærksomhed oplever den studerende tilfredsstillelse ved at få mulighed for at identificere de aspekter ved studiet, som influerer på vedkommendes studieadfærd. Coaching er således en metode, som fremmer refleksion over studieadfærd hos de studerende, og herved skabes der mulighed for at ændre/forbedre de forhold, som influerer negativt på studierne.

Fælles for coachingseancerne er, at de studerende bedre er blevet i stand til at forholde sig til studiemæssige blokeringer, uvaner eller andre belastende forhold, som skal håndteres. Disse forhold ville tidligere blot være blevet skubbet til side og uden at være bearbejdet eller søgt elimineret. Der er eksempler på studerende, som får løst deres opgaver omkring 4. semester to uger inden deadline. For disse studerende har det været en fantastisk sejroplevelse. Der er studerende, som har oplevet, at de kan studere fag, som de tidligere havde kategoriseret som 'hadefag', men nu kan de forstå undervisningen og får 'noget' ud af at deltage aktivt og velforberedt i undervisningen.

Flere studerende giver udtryk for, at de nu i stand til at sætte og formulere mål, hvilket i følge deres egen vurdering ikke var tilfældet tidligere.

"For mit vedkommende kan der kun nævnes positive ting om mit coaching forløb. Der har været store fremskridt på både små og store områder. Da jeg startede med forløbet ønskede jeg at blive bedre til at læse stoffet til timerne. Jeg havde især svært ved at læse international markedsføring, da det var på engelsk, og ønskede i høj grad at blive bedre. Det er jeg blevet. Jeg fik en masse værktøjer med på vejen, som jeg ikke fik af min coach, men som vi arbejdede os frem til sammen. Ved at min coach stillede en masse spørgsmål, fik jeg pejlet mig frem til, hvad der lige præcis var godt for mig. Efter hver samtale prøvede jeg at arbejde med opgaverne, og ved tests kunne vi se at jeg havde gavn af at lave om på mine "faste rutiner" i forhold til læsningen. Det hele handler om indgangsvinklen til tingene. Desuden har jeg fundet ud af hvilke ting jeg er god til og hvilke jeg er mindre god til. Vi brugte de syv sanser til det, og det har været helt suverænt for mig. Det gav pludselig mening, hvorfor jeg ikke var så god til global økonomi, og at det var okay ikke at være "ekspert i alle fag". Studerende på første semester

"To be honest, at first I was a little sceptical about this coaching. I have asked myself if I would need it or not. Then I decided that I need it. My first coaching session was enlightening. I have never experienced that I would see what I lack in my studies. Some trainings and assignments helped me to develop my motivation and to manage my time in terms of my work and my duties at school. Overall, this good cooperation made me set my objectives and goal". International studerende på tredje semester

Erhvervsakademiet - konklusion

Vi kan ikke dokumentere en direkte sammenhæng, men vi kan observere, at coaching har bidraget til en mere fokuseret studieadfærd. Der er således studerende, som får højere karakter end forventet, hvilket de selv angiver som ekstremt motiverende. Ligeledes har vi noteret os, at de studerende studerer mere aktivt ift. deres eksaminer, som markerer gennemførelsen af tredje semester. Vores coaching hjalp dem med at blive mere handlingsorienterede. Som det fremgår af de studerendes egne refleksioner, har coaching været meget befordrende for deres studier, og det har været en succesfuld oplevelse at sætte egne mål og se dem indfriet. Som det fremgår af nedenstående refleksion, kan coaching også bidrage til en større afklaring af nogle svære valg, som skal træffes.

Fastholdelse

I forhold til fastholdelse af studerende, fremgår det tydeligt af ovenstående, at coachingseancerne bidrog til fastholdelse af en studerende, der oplevede tvivl og usikkerhed omkring studievalg. Denne afklaring er et svært valg at skulle træffe, hvilket nedenstående refleksion også udtrykker:

"Jeg har været igennem en helt utrolig proces. Jeg har valgt at stoppe på studiet, ikke pga. af min coach, men fordi uddannelsen ikke lige er noget for mig, og med det coaching forløb jeg har været igennem, er jeg meget bedre rustet til at komme videre, enten på nyt job eller ny uddannelse. Med de spørgsmål min coach har stillet mig, har jeg kunne finde frem til hvad det er jeg ønsker af mig selv, og hvad jeg bliver glad for at arbejde med. Jeg har det største ønske om at coaching seancer vil blive en del af Niels Brock for fremtiden. Det har været guld værd for mig". Studerende på 1. Semester

Ovenstående refleksion er et eksempel på en studerende, som har fået et stort personligt udbytte af coaching, uanset udfaldet af de valg, de studerende har skullet træffe. Det er således muligt at opsummere de positive aspekter ved coaching set fra de studerendes perspektiv:

Mange studerende oplever

- At de "vokser"
- At det fokus, de studerende oplever ved coaching, stimulerer dem
- At deres faglighed øges og bliver dybere
- At de bedre tager ansvar for egen læring og uddannelse
- At de bliver bevidste om deres valg på fjerde semester og dermed træffer mere kvalificerede valg
- At de bliver mere bevidste omkring muligheden for at sætte og realisere mål

Coachingerfaringerne er ikke kun positive og 'rosenrøde'. Vi har som nævnt også gjort os erfaringer med studerende, som ikke er nemme at coache - ikke er coacheable. De dukker ikke op til møder, de har ikke lyst til at lave opgaverne, de svarer ikke oprigtigt, og de ønsker ikke selv

at sætte mål og prioriteringer. De vælger at blive usynlige frem for synlige, f.eks. ved ikke at svare på henvendelser, ved ikke at dukke op til aftalte møde og ved at blive væk fra undervisningen.

Såfremt coaching tilbydes alle studerende, skal dette tilbud baseres på nogle klare krav til de studerende. Disse krav skal opfyldes for et vedvarende coachingforløb fastholdes.

Andre erfaringer viser også, at coaching ikke er den "nemme udvej". For en underviser er der mange teknikker i coaching, som ligger meget tæt på andre roller som vanligt udføres af en underviser: mentoring, vejledning, give feedback, rådgivning. Men coaching er ikke identisk med disse elementer – dog er det aktiviteter, som ligger tæt op ad coaching. Dette betyder også, at det kan være uhyre svært for en underviser ikke at forblive i den vante rolle, men faktisk foretage en reel coaching af de studerende.

Dertil skal endvidere nævnes, at nogle af de studerende har misvisende forventninger til coaching. De ønsker rådgivning og ekspertvejledning. Især blandt de internationale studerende er der en tendens til større magtdistance mellem underviser og studerende, hvilket ses i deres forventninger til underviserens ekspertstatus. Det er noget andet end coaching og det tager tid, før de studerende accepterer dette, omend de værdsætter den reelle coaching, men der er barrierer, som skal bearbejdes konstruktivt, inden coaching påbegyndes. Vi har kunnet observere dette mønster i forhold til det tidsinterval, vi har valgt mellem hver coaching.

Anbefalinger

HHX

Den individuelle coaching af eleverne skal køre over en længerevarende periode for at have en mærkbar effekt. Dette rejser diskussionen, om man skal starte med at coache elever allerede fra 1. gymnasieår, idet det er her de fleste er frafaldstruede, og at man dernæst kan følge dem over et længere periode, hvorved de alt-andet-lige bliver endnu bedre læringsmæssigt set. Det der modsiger dette er, at langt færre vil være coachable på første gymnasieår, da mange endnu ikke har nået et tilstrækkeligt modenhedsniveau, så Matthæus-effekten vil slå igennem og føre til endnu stærkere polarisering.

Det er værdifuldt for eleverne, at der er et voksent menneske med forstand på undervisning, der tager dem seriøst, lytter til dem og kan hjælpe dem med, hvordan de kan tilrettelægge deres uddannelse og få de rigtige læringsvaner til at kunne gennemføre uddannelsen. Mange af vores elever har ikke voksne derhjemme, der kan hjælpe dem med at få struktur på hverdagen, og coaching hjælper dem med at fokusere på det/de mål, som fylder i deres liv pt. Vi har set gang på gang, at en ihærdig "spørgen ind" til et problem ved hjælp af åbne og fremadrettede spørgsmål kan få fokuspersonen til at se løsninger, som vedkommende ikke før kunne få øje på.

Coaching kan med fordel kombineres med en mentorordning – netop pga. fokuspersonernes alder og den kontekst, som coaching skal bruges i. Vi tror, at det i fremtiden nok bliver en kombination af coaching og rådgivning, der kommer i spil i forbindelse med eleverne. Der vil ikke være ressourcer til rene coachforløb, men teknikkerne kan jo anvendes også i en kortere samtale med eleven.

Udvælgelse af elever efter specifikke kriterier, som fx. "de kvikke dovne elever", elever på mindst middelniveau fagligt eller elever der er i fare for at droppe ud af uddannelsen. Umiddelbart vurderer vi, at coaching ikke er egnet – eller i hvert fald ikke kan stå alene - til de fagligt meget svage elever eller elever med adfærdsproblemer. Også her kommer mentorrollen mere ind i billedet. Det er dog altafgørende, at de udvalgte elever er coachable, dvs. er motiveret til at gå ind i processen.

Det optimale er at lade endnu flere undervisere blive coachcertificeret. Dog sætter økonomien en grænse for dette, men alle erfaringer viser også, at man kun bliver en god coach ved at praktisere. Derfor er det afgørende, at de coachcertificerede lærere også fremover kan anvende deres coachteknikker mv. – både for at vedligeholde deres kompetencer, men også for at blive endnu bedre. Derfor kunne man forestille sig, at de 10 lærere står til rådighed for skolens elever i tilrettelagte coachingforløb evt. gennem en turnusordning, således at hver lærer coachede en to timer om måneden.

Blandt de 10 lærere er der to studievejledere. Evt. kan studievejlederjobbet kombineres med en form for mere decideret coaching for udvalgte elever, hvor netop coaching kunne have nogle gavnlige effekter.

Det vil også være oplagt, at afholde en pædagogisk dag med coaching på programmet, således at teknikker mv. kan udbredes til resten af organisationen på HHX.

Erhvervsakademiet

Konkret kan vi konkludere, at de erfaringer, vi har gjort os undervejs, samlet set ender med en klart positiv anbefaling af coaching som et redskab i undervisningen. Coaching er en effektiv og stimulerende måde at fremme de studerendes evne til at tage ansvar og deres handlekompetence. Ligeledes har vi erfaret, at coaching har en stor indflydelse i de studerendes liv: en refleksionsproces igangsættes, derfor er det tidskrævende for den studerende.

Umiddelbart kan vi på nuværende tidspunkt konstatere, at coaching på tredje semester er yderst værdifuld for de studerende mht. at skabe en aktiv tilgang til det at sikre optimale forhold for fjerde semester.

Ligeledes kan vi observere, at coaching er yderst effektiv, når det vedrører studieoverblik og planlægning af eksamenslæsning og projektudarbejdelse. Dog har vi måttet konstatere, at som semesteret udfolder sig, indeholdende mange deadlines m.v., bliver det svært og uoverskueligt for de studerende også at skulle forholde sig til coaching. Denne konstatering er baseret på vanskeligheder ved at finde tidspunkter, hvor coaching kan afholdes, og studerende, som har valgt at fuldende coachingforløbet efter fire coachingmøder og ikke efter fem som oprindeligt aftalt.

De studerende angiver selv studiemæssige deadlines og arbejdsopgaver som årsag til vanskelighed omkring mødeaftaler og ophør af coachingforløbet. Hvor den studerende har valgt at fuldende coachingforløbet efter fire samtaler, har den studerende fået tilbudt at vende tilbage, når der var et behov for coaching. Dette tilbud har den studerende benyttet sig af og fik derfor coaching op til en mundtlig eksamen, hvor eksamen var emnet for coachingsamtalen.

Tilsvarende har erfaringerne for coachingforløbene på første semester vist, at de mål, de studerende fremsætter i deres coachingforløb, har en stor indflydelse for deres studieadfærd og derfor har en yderst positiv effekt. Som refleksionerne ovenfor har udtrykt, får studerende på første semester mulighed for at afklare deres studievalg, identificere motivationsfremmende adfærd, afklare forvirring omkring studieidentitet m.v. Dette betyder, at coaching vil kunne udgøre en essentiel komponent i at udvikle og fortløbende etablere et spændende og dynamisk studiemiljø.

Derfor anbefaler vi, at coaching tilbydes studerende som en del af deres opstart på studiet, dvs. på første semester. Coaching vil derfor kunne anvendes som et kvalitativt bidrag til at udvikle et spændende studiemiljø, samt fastholde de studerende og sikre gennemførelsen af deres uddannelse dvs. højne deres evne til at sætte mål, etablere gode studievaner og være bevidste om deres studievalg).

Forløbsmæssigt anbefaler vi at der etableres et 14 dages tidsinterval mellem hvert møde, når det reelle coachingforløb initieres. De studerende har brug for nogle konkrete ændringer i deres studieadfærd. Derfor har de brug for fastholdelse og bekræftelse i ændringerne i deres adfærd.

Underviseren som profil skal have lyst til at coache, idet det er en anden rolle og anden måde at interagere med de studerende på. Dette fordrer nogle kompetencer, som sikres ved en coachcertificering.

Med andre ord er den umiddelbare konklusion for dette coachingprojekt fra et Erhvervsakademiperspektiv, at coaching er en god metode til at sikre, at de studerende tager ansvar for egen læring. Coaching er i sin teoretiske ramme baseret på en positiv og eksistentialistisk livsopfattelse: hvert menneske rummer et potentiale og hvert menneske skal selv træffe sine egne valg. Dette medfører, at den studerende vha. coaching bliver nødt til at træffe egne valg, det vil sige ansvarliggøres.

Bilag

Bilag 1: Coaching – præsentation for eleverne

Hvad er coaching?

En coach er en person,

” ... der fragter værdsatte mennesker fra der, hvor de er til der, hvor de ønsker at komme”

”Coaching er at låse op for et menneskes potentiale til at maksimere sine egne præstationer. Det er at hjælpe mennesker til at lære frem for at undervise dem”

”At støtte i en lærings- og udviklingsproces uden at instruere, vejlede og undervise i traditionel forstand” – hjælp til selvhjælp

Gode råd er strengt forbudt!

Hvad går projektet ud på?

Projektet er et pilotprojekt

Vi deltager i en coachinguddannelse

Formål med projektet:

- At afprøve coaching som et værktøj i undervisningen
- At give lærerne forståelse for hvordan coaching kan anvendes i undervisningen og i arbejdet med den enkelte elev
- At give lærerne værktøjer til i endnu højere grad at motivere og støtte den enkelte elev til at blive fagligt dygtigere og udvikle en højere grad af ansvar for egen læring

Indsats fra/forventninger til jer

I er vores ”forsøgspersoner”

I er med i vores læringsproces og skal være aktive i den ved at

- deltage 4-5 coachingmøder med jeres individuelle coach i løbet af efteråret
- lave mindre øvelser mellem hvert coachingmøde
- have en aktiv rolle på coachingmøderne og mellem møderne

Fokuspersonernes og klassens mulige udbytte af deltagelsen i forsøget

Den coachende lærer ser og udnytter den enkelte elevs potentiale, og kan hos eleven skabe

- Større ansvar for egen læring
  - Øget motivation
  - Aktiv deltagelse i undervisningen
  - Medansvar for mål og resultater
  - Større selvtillid og tro på egne evner
-
- Bedre studievaner

Kort sagt: Endnu bedre udbytte af din uddannelse

Input til hvordan "værdier" og "mål" kan defineres, forstås og forklares

- **Værdier**

Hvad er det, som motiverer dig? Hvad er din drivkraft for at nå målene?

Hvis du bliver klogere på, hvad der motiverer dig, så kan du få mere ud af det du laver

- **Mål**

Skal være fagligt relateret og/eller undervisningsrelateret

Evt. personlige mål skal støtte de faglige

Fx   Præsentationer for klassen
               Sige noget i timerne
               Forberedelse
               Højere karakterer
               Planlægning af og udarbejdelse af skriftlige afleveringer
               Indsats/rolle i gruppearbejde
               Konkrete faglige indsatsområder, fx regnskabsanalyse, dansk stil, Boston-modellen
               Være rolig til eksamen

Bilag 2: Coaching aftale

Denne coaching aftale mellem _____ (fokuspersion) og _____ (coach) starter den _____.

Selve aftalen omfatter en startsamtale af 1 - 1½ timer varighed og efterfølgende ca. 6 samtaler

Som fokuspersion forpligter jeg mig til i et samarbejde med min coach at skabe den coach alliance der bedst tjener mig ved at:	
Være åben omkring hvordan jeg motiveres	Ja ☐ Nej ☐
Være åben omkring mine værdier og det, der betyder noget for mig	Ja ☐ Nej ☐
Bede om ændringer, når noget ikke virker eller passer til mig (løbende evaluering)	Ja ☐ Nej ☐
Møde op på aftalte tidspunkter eller melde afbud senest 24 timer før pr. email	Ja ☐ Nej ☐
For at få maksimal udbytte af min coaching er jeg villig til at:	
Skabe forandring og prøve nye måder at tænke og lære på	Ja ☐ Nej ☐
Gøre en indsats og få feedback	Ja ☐ Nej ☐
Være ærlig og holde mine aftaler	Ja ☐ Nej ☐
Udforske og udfordre mine vaner, tanker og følelser	Ja ☐ Nej ☐
Jeg er klar over at:	
Min coach vil udfordre, støtte og opmuntre mig, hvorimod det er mig selv der skal gøre arbejdet	Ja ☐ Nej ☐
Alle samtaler er fortrolige og notater opbevares forsvarligt	Ja ☐ Nej ☐
Min coach deltager i en coach uddannelse	Ja ☐ Nej ☐
Jeg giver min coach tilladelse til at:	
Stille mig udfordrende spørgsmål	Ja ☐ Nej ☐
Opfordre mig til at handle, når jeg har opdaget noget, der er vigtigt for mig	Ja ☐ Nej ☐
Holde mig ansvarlig for hvad jeg forpligter mig til	Ja ☐ Nej ☐
Give mig øvelser mellem de enkelte samtaler	Ja ☐ Nej ☐
Tage notater og opbevare disse så længe vores samarbejde varer, hvorefter de destrueres	Ja ☐ Nej ☐

_____
Fokuspersion

Dato _____

_____

DatCoach

Bilag 3: Skema til pre- og posttest

Samtlige elever der er blevet coachet igennem skoleåret 2007-08 har før starten af coachingforløbet udfyldt nedenstående skema og efter endt coachingforløb har de igen udfyldt det samme skema.

Resultatet viser alt i alt en større tilfredshed i forhold til situationen før coachingforløbet.

Naturligvis er det ikke muligt at hævde, at det udelukkende skyldes coachingforløbet, da unge mennesker netop i denne livsfase gennemgår så mange forandringer, men det kan fastslås, at der er indtruffet forandringer vedr. relationen til skolearbejde mv.

Mulige forklaringer på nogle af tallene.

I spørgsmål 2 "Alt i alt hvor glad er du for at gå i gymnasiet" er tallet for forbedret og forværret næsten det samme, For at få entydige forklaringer på dette kunne gennemførelse af fokusgruppeinterviews være en model, men en mulig forklaring er, at mange er skoletrætte ved afslutningen af 3.g og ønsker at komme videre i deres nye livsafsnit, det være videregående studier, få fodfæste på arbejdsmarkedet eller komme ud på den store dannelsesrejse.

Når vi foretager benchmarkundersøgelser viser det sig også, at 3.års eleverne er meget mere kritiske end 1. og 2. års eleverne.

Det er også psykologisk forståeligt, at efter tre års gymnasietid står man foran et opbrud, hvor det kan være vanskeligt at overskue hvad det nye bringer.

Det sidste spørgsmål "Hvor vigtigt er det for dig at du får en god studentereksamen" kræver også nogle bemærkninger for her siger næsten en fjerdedel i posttesten, at det er mindre vigtigt. Der er altså sket noget med eleverne fra august-september 2007 og til maj 2008. En forklaring kan være, at når man starter i 3g. er de fleste opsat på at gøre en god figur i det afsluttende gymnasieår og få en god eksamen, men det er klart at der skal arbejdes for dette – og ikke alle formår dette eller prioriterer anderledes – så der kan ligge en større grad af selverkendelse og realisme i, hvad der kræves af indsats for at nå målet. En anden mulighed er, at mange udvikler sig voldsomt i det sidste gymnasieår og bliver meget selvstændig, således at forældrepresset for at få en god eksamen ikke fylder lige så meget hos eleven som tidligere.

	Forbedret	Forværret	Det samme
Alt i alt hvor godt føler du at du klarer gymnasiet?	8 44%		10 56%
Alt i alt hvor glad er du for at gå i gymnasiet	6 33%	5 28%	7 39%
Hvor tilfreds er du med dit faglige niveau?	12 67%		6 33%
Hvor tilfreds er du med din egen aktivitet i klassen?	12 67%	1 6%	5 28%
Hvor tilfreds er du med din egen aktivitet i forbindelse med	9 50%	2 11%	7 39%

gruppearbejde?			
Hvor godt passer dine forventninger med de karakterer du får i de enkelte fag?	6 33%	2 11%	10 56%
Hvor tilfreds er du med dit udbytte af klasseundervisning og diskussioner i klassen?	5 28%	4 22%	9 50%
Hvor vigtigt er det for dig, at du er velforberedt til timerne?	6 33%	4 22%	8 44%
Hvor vigtigt er det for dig at du får en god studentereksamen?	1 6%	4 22%	13 72%

Bilag 4: Sammenfatning af kvalitative input fra HHX eleverne

Alle eleverne der har leveret kvalitative input tilbage føler de har fået meget ud af at blive coachet.

Fælles træk for de elever der har afleveret kvalitative input er:

- Coaching har hjulpet til mere struktur på skolearbejde
- Coaching har gjort eleverne bedre til at planlægge
- Coaching har gjort eleverne bedre til selvrefleksion
- Coaching har gjort eleverne bedre til at konfrontere sig med egen indsats og resultater
- Coaching har gjort eleverne mere motiveret.

Derudover er der en række mere individuelle oplevelser men fælles for de elever der har meldt tilbage er at de har fået meget ud af at blive coachet og at de bestemt mener det er en god ting som bør fortsætte, jf. de følgende udsagn fra elever, der har været igennem coachingforløbet.

De medtagne udsagn er repræsentative for elevernes vurdering af forløbet.

Det første er en lærers sammenfatning af elevernes udbytte og dernæst 4 elevudsagn

Kommentarer fra eleverne om coachingforløbet

Coachforløbet har generelt været godt. Eleverne har været meget interesseret i coachingforløbet og glædet sig til de enkelte møder. De har fået mere struktur på deres skolearbejde. De er blevet bedre til at planlægge og er blevet mere fokuserede. Når vi fx. har talt om deres aktivitet i klassen i de forskellige fag, så er bare det, at de tænker mere over deres aktivitetsniveau, og om hvor meget lærerne lægger mærke til dem, faktisk nok til, at de bliver i stand til at yde mere. Det har også været godt at få evalueret sit faglige niveau i alle fagene, og så prøve at gøre det bedre i de fag, hvor de vil kunne få den største gevinst/fremgang. Endvidere fremhævede de, at det havde været godt, at coachen kendte de pågældende elever godt (efter at have haft dem på 1. og 2. år), men ikke på 3. år, da de således kunne være mere ærlige omkring deres præstationer i klassen, og omkring hvor de måske havde deres svage sider. De følte også at de var blevet bedre til at bruge kalender, planlægge deres lektiearbejde og andre gøremål og prioritere tingene, så de måske i en periode måtte tage mindre erhvervsarbejde, eller for en elevs vedkommende helt droppe arbejdet i nogle måneder. Det meste af dette skoleår, hvor vi har coachet, har eleverne haft et stort arbejdspress i skolen, så det har generelt været svært at finde overskud til at bruge meget mere tid på skolen, da de i forvejen brugte rigtig meget tid på det. Hvis vi havde coachet i et mere normalt skoleår, ville den positive effekt af coaching nok kunne have været endnu bedre. De følte, at skolens/lærernes planlægning af skoleåret og skriftlige arbejder ikke havde været optimal. Denne halvdårlige planlægning havde således gjort det meget svært for eleverne at kunne planlægge optimalt. Yderligere sagde en elev, at coaching-sessionerne nogle gange ikke var decideret coaching, men til en vis grad en generel snak om elevernes situation og hvordan det kunne blive bedre. Dette punkt var jo selvfølgelig interessant, da det jo netop er dette, som vi fra coachside har fremført som et problem ifm. at bruge coaching i en rendyrket form, og at der nogen gange er behov for at give et par gode råd eller prøve at styre eleverne i en bestemt retning, og dette er ofte svært, hvis man kun må stille hv.-spgm! De 3 elever var endvidere interesseret i at selv at tage kurser i coaching, for at lære mere om det og måske arbejde mere med det i fremtiden og/eller ifm. fremtidige studier. Endelig følte eleverne at tidsforløbet ikke havde været jævnt og regelmæssigt nok. Der havde været en del coaching i efteråret, og så en del igen her i foråret, og der var således gået flere måneder helt uden coaching. Det havde været bedre med et mere jævnt forløb.

Coaching forløbet har været helt fantastisk

Det gode ved at blive coachet er, at man bliver konfronteret (af sig selv) med forbedrings punkter på skoleområdet. I den travle hverdag jeg har levet i her på 3. år, har jeg følt det befriende at komme til coaching samtale for at få redskaber til f.eks., lektielæsning (gøre hverdagen mindre stressende).

Coachingen har hjulpet mig med til, at jeg af mig selv fik sat nogle mål, som kunne bryde forskellige mønstre, som jeg har været utilfreds med ved mig selv i forhold til skolegangen. Coachingen har gjort min hverdag lettere og mere overskuelig, da jeg har fået "redskaber" til at klare de udfordringer jeg har stået overfor igennem 3. år.

Coaching kan klart anbefales at forsætte med. Jeg synes, at det er utrolig vigtigt at coachingen bliver afholdt individuelt mellem coach og elev. Coaching i plenum har for mig ikke virket så godt som coachingen på individuelt plan har. Coaching i plenum handler meget om, at læreren ikke skal give et svar, men lære eleven at "se" anderledes på den stillede opgave/ spørgsmål. Her synes jeg, at den personlige drejning mangler, hvilket for mig er vigtigt. Ved at jeg som elev har samtaler med en coach, har jeg haft lyst til at flytte sig og nå de mål man har sat sig. De punkter ved mig selv jeg har fundet irriterende i forhold til skole gangen, så jeg, før jeg blev coachet, som noget jeg vil forbedre mig på i fremtiden (hvilket jeg med sikkerhed ikke vil have forbedret mig på). Via coaching samtalerne blev målene skrevet ned og det var tidsbestemt. Jeg føler selv at jeg har rykket mig en hel del under coaching forløbet. Alt det jeg har snakket med min coach om gennem samtalerne er noget jeg kan bruge fremover på min videregående uddannelse.

Jeg synes, at det vil være en god idé, at man på 1. og 2. år vender eleverne til de forskellige spørge teknikker, hvilket er med til at få eleven til at tænke selv. Det vil for eleverne betyde at svaret de selv finder frem til, vil sidde lidt bedre fast i hukommelsen end, hvis bare læreren slyngede svaret ud. Herudover vil jeg finde det vigtigt, at der på 2. år blev afsat nogle timer til plenum coaching.

Plenum coaching skal handle om f.eks. lektielæsning, disponering af tid. Jeg ved selvfølgelig godt at hver elev har helt sin egen måde at gøre tingene på. Men det vil forhåbentlig få eleverne til at tænke over det, da det vil kunne hjælpe dem fremover. Man kunne evt. sætte eleverne til at sætte sig et mål i et hvilket som helst fag, hvorefter målet vil blive taget op igen til næste coaching time i plenum. På 3. år skal de individuelle samtaler starte.

Det er vigtigt at vi som elever har noget konkret (mål) at arbejde efter og det skal være tidsbestemt, så det ikke bliver til "noget jeg vil forbedre mig på i fremtiden". Det tidsbestemte element har fået sparket mig i gang, hvilket har været helt fantastisk. Det fantastiske ligger i, at jeg selv har kunne se fremskridt, der hvor jeg ellers stod i stampe.

TAK ☺

Coaching forløb

Jeg meldte mig til coaching på baggrund af at jeg gerne ville styrke min faglige indsats i skolen. Da vi blev tilbudt at melde os til coaching var jeg på det tidspunkt ved et punkt hvor jeg ingen motivation havde. Jeg var træt af skolen, lektierne, lærerne og alt hvad der havde med skolen at gøre. Derfor så jeg det som en oplagt mulighed at deltage i coaching forløbet. Mine forventninger til det var ikke så høje til at starte med, men jeg håbede på at det ville styrke min motivation så jeg ville kunne komme igennem den sidste tid af min gymnasiale uddannelse.

Da forløbet startede var jeg spændt på hvordan det ville forgå, hvordan det ville udvikle sig og til sidst; hvad resultatet ville blive. Samtalerne var generelt meget motiverende. Der blev lagt nogle mål/planer for hvad man skulle udføre til den efterfølgende samtale. Motivationen var der, for pludselig havde jeg følelsen af at jeg skulle bevise noget overfor mig selv. Derfor blev der gjort en del fremskridt i starten af forløbet, som jeg selv er ret overrasket over. Men som forløbet skred frem faldt jeg tilbage til den gamle rutine. Skoletrætheden overvandt motivationen, så det blev ved det gamle. Selvom jeg ikke fulgte de "rigtige" coaching metoder og ikke overvandt skoletrætheden, føler jeg stadig at jeg har fået enormt meget ud af det. Jeg har fået udvidet mit syn på hvad jeg vil fremover og hvordan jeg kan bruge forskellige værktøjer til at opnå det. Det gælder både uddannelse og mit personlige liv.

Mit coachingforløb

Jeg synes at coach forløbet har været en rigtig god måde at udvikle sine faglige evner på. Jeg kan se en markant stor forskel på hvordan og hvor meget jeg deltog i timerne før jeg startede til coach, og efter.

Før deltog jeg ikke særlig meget i timerne, da jeg tit sad og havde en indre diskussion med mig selv om hvorvidt det var rigtigt eller forkert det jeg tænkte på at sige, og sagde derfor aldrig rigtig noget af angst for at blive lidt til grin.

Efter jeg startede til coach har jeg deltaget væsentlig mere i timerne. Jeg har ikke længere en "krig" inde i mit hoved, men siger derimod hvad jeg tænker, og tror svaret er. Udover at jeg selv kan se en udvikling, har jeg også fået en masse positiv respons fra både lærere og elever, som også synes at jeg deltager mere. Det er utrolig dejligt, da det styrker min selvtilid i skolen hvor jeg altid har været lidt usikker. Det var også det mål jeg hovedsagligt havde sat mig for fra starten af, og faktisk tænkte mest over hele vejen igennem.

Så alt i alt synes jeg at det har været rigtig godt, og føler mig utrolig heldig over at være blandt de "udvalgte" ☺. Det er helt sikkert noget som jeg ved vil komme mig til gavn i fremtiden.

Jeg kan kun anbefale at det er noget man bliver ved med på skolerne rundt omkring i landet, da det vil være med til at styrke elevernes faglige kompetencer. Noget som utrolig mange virkelig har brug for.

Så mange tak for den her gang ☺☺

Evaluering af coaching

Personligt synes jeg forløbet med coaching har været en rigtig god idé og har oplevet hele forløbet meget positivt.

Jeg har oplevet at jeg mht. lektier er blevet betydeligt mere struktureret og har fået bedre styr på tingene. Derudover får jeg også lavet mine lektier i bedre tid, hvilket så giver mig bedre muligheder for også at kunne nå at gennem rette dem, og derved opnå et bedre resultat.

Mundtligt synes jeg at det har været lidt blandet. Men f.eks. i et fag som samtidshistorie hvor der er en masse lektielæsning synes jeg bestemt jeg er gået op. Hvilket med sikkerhed skyldes at jeg er blevet bedre struktureret, og derfor også får brugt min tid bedre til at få læst mine læselektier.

Derimod synes jeg ikke jeg har oplevet en speciel fremgang i f.eks. afsætning hvor vi sjældent har lektier vi skal læse, men hvor vi taler om diverse ting imens undervisningen kører, også altså ikke gennemgår noget vi har læst hjemmefra.

Men alt i alt har jeg været ganske godt tilfreds med forløbet og synes bestemt jeg har fået nogle positive ting med mig. Hvor af i sær det at jeg har oplevet en mere struktureret hverdag klart er den mest mærkbare ændring. Men derudover kan også nævnes at jeg er blevet mere opmærksom på hvad det egentlig er jeg gerne vil nu og i fremtiden samt hvordan jeg skal opnå det. Man kan vel sige jeg har lært at tænke over tingene.

Bilag 5: MindStretch uddannelseskoncept for undervisere ved Niels Brock

Konceptet er udviklet på baggrund af det coach uddannelsesprogram, MindStretch har udviklet og arbejdet med siden 2001. Det indeholder en generel indføring i coachteknikker og – metoder og tager udgangspunkt i International Coach Federations (ICF) kernekompetencer og definition af professionel coaching.

MindStretch er en af pionererne inden for coaching i Danmark. Virksomheden blev grundlagt af Lonnie Borgstrøm i 1998 og det første længerevarende coach uddannelsesforløb blev gennemført i foråret 2001. MindStretch har siden da udviklet og gennemført adskillige kortere og længere uddannelsesforløb for erhvervsledere, konsulenter, coaches, daginstitutionsledere og nu senest også for undervisere ved Niels Brock.

ICF's definition af professionel coaching

"Professionel coaching er et fortløbende samarbejde, der hjælper mennesker til at skabe resultater i deres liv, karriere eller organisation. Gennem coaching processen optimerer fokuspersonen (den coachede) sin egen læring, forbedrer sine præstationer og forøger sin livskvalitet.

I hver coaching samtale er det fokuspersonen, der vælger samtaleens mål, mens coachen bidrager med observationer og spørgsmål. Formålet er at skabe klarhed og handlekraft hos fokuspersonen. Coaching skaber resultater, fordi der holdes fokus og skabes bevidsthed om mulige løsningsmodeller.

Coaching fokuserer på, hvor personen er i øjeblikket og hvor han eller hun ønsker at være i morgen".

Formål med uddannelsen

Det primære formål med coachuddannelsen er at give skolens lærere forståelse for hvad coaching er og hvordan coachteknikker og – værktøjer kan anvendes i undervisningen og arbejdet med den enkelte elev/studerende. Læreren får værktøjer til i endnu højere grad at motivere og støtte den enkelte til at blive fagligt dygtigere og udvikle en højere grad af ansvar for egen læring.

Uddannelsen er tilrettelagt således, at det primære fokus ligger på at træne læreren i at anvende coaching i elevsamtalen, men værktøjerne kan også anvendes i undervisningen generelt.

Et sekundært formål med uddannelsen er at give deltagerne større selvindsigt og øget bevidsthed om egne potentialer.

Samlet set gør uddannelsen derfor den enkelte lærer i stand til at løfte sine elever, således at disse bliver i stand til at løfte sig selv samtidig med at læreren selv får et både fagligt og personligt løft.

Uddannelsesforløbets struktur

Uddannelsen består af 4 moduler med i alt 7 dages undervisning og 1 certificeringsdag samt personlig coaching af den enkelte lærer. Der er 2 erfarne undervisere og professionelle coaches fra MindStretch tilknyttet hele uddannelsesforløbet.

Personlig coaching af den enkelte lærer

For at optimere lærerens egen udvikling har den enkelte sin egen personlige coach gennem hele uddannelsesforløbet. Individuel coaching giver læreren et frirum til at reflektere over sin egen rolle og mulighed for at have fokus på egne målsætninger og udfordringer. Coachingsamtalerne giver endvidere læreren mulighed for mentor coaching og sparring omkring egne erfaringer med elevcoachingen. Den personlige coaching foregår enten ved møde eller over telefonen.

Pædagogiske metoder og træning

De pædagogiske metoder i undervisningen er:

Klasseundervisning, der undervises i plenum, hvor alle er til stede og har mødepligt.

Coach demo, forskellige former for demonstration af en coachingsession. Kursisterne enten observerer andre eller coacher selv. Desuden demonstrerer underviserne coaching i praksis.

Træning af coachværktøjer med feedback og mentor coaching.

Selvstudie, kursisterne forventes at have forberedt sig på stoffet, ligesom at der er skriftlige hjemmeopgaver, der skal afleveres.

Gruppearbejde, kursisterne arbejder med stoffet og egne erfaringer i vekslende grupper.

Træning mellem moduler, kursisterne træner mellem hvert modul ved at coache egne elever/studerende. Endvidere opfordres kursisterne til at træne indbyrdes i rollen som både coach og fokusperson. Desuden forekommer skriftlige gruppeopgaver med fokus på egne problemstillinger og hverdag på egen skole.

Evaluerings sker gennem hele forløbet, såvel af kursisterne selv, medkursister og underviserne på uddannelsen.

Litteratur

Som gennemgående materiale benyttes MindStretch' Coachuddannelses manual. Desuden udleveres bogliste til anbefalet supplerende litteratur.

Indholdet i de enkelte moduler

Nedenfor beskrives i stikordsform indholdet af de enkelte moduler. Indholdet tilpasses og justeres løbende efter kursisternes behov.

Modul 1

Modulet indeholder emner som: Hvad coaching er og ikke er, hvordan underviseren kan anvende coaching, hvilke krav det stiller til lærer og elever. Endvidere de grundlæggende forudsætninger for coaching, herunder den mentale kontrakt, det tillidsfulde rum samt MindStretch' model Coachingsamtalen Trin for Trin.

Modul 2

På modul 2 ligger fokus på at træne aktiv lytning og opøve en spørgeteknik, der skaber refleksion og nytænkning hos fokuspersonen. Desuden trænes konstruktiv feedback og der arbejdes videre med motiverende og specifikke mål.

Modul 3

Modulet fokuserer på at skabe forandring ved at arbejde med fokuspersonens mentale forhindringer og tro på sig selv. Desuden arbejdes med motivationsstrategier.

Modul 4

På det afsluttende modul 4 er der fokus på aktivt at anvende commitment og udfordre eleven på et niveau der er afpasset den enkelte – tilpas stort og udfordrende og samtidig tilpas realistisk til at det lykkes at nå i mål. De øvrige modulers værktøjer uddybes og integreres. På alle moduler trænes aktivt i coaching og der gives løbende feedback fra såvel medkursister som undervisere.

Eksamen og certificering

Efter gennemført uddannelse og tilfredsstillende skriftlig og mundtlig eksamen bliver deltagerne certificeret efter standard udarbejdet af MindStretch. Disse standarder bygger på de af ICF udarbejdede standarder og kursisterne vil efterfølgende kunne bruge MindStretch' uddannelse som en del af den dokumentation af coach uddannelse og – erfaring, som ICF kræver ved en international ICF coach certificering.

I pilotprojektet med Niels Brock har kursisterne efter endt uddannelse deltaget i en af de to nedenfor skitserede eksamensformer:

Eksamensmodel 1

Er gennemført som en gruppe eksamen, hvor 3 kursister fik tildelt én fokusperson, som de på skift coachede i alt 30 minutter. Fokuspersonen var ukendt for gruppen og havde selv valgt sit emne. Sessionen blev overværet af begge undervisere. Den enkelte kursist blev efterfølgende bedømt individuelt. Bedømmelsen er sket ud fra dels de løbende observationer gennem forløbet, eksamens sessionen samt en afleveret skriftlig opgave.

Eksamensmodel 2

Her er valgt en eksamensform, hvor kursisten alene coachede en ukendt fokusperson i 20 minutter. Sessionen blev overværet af begge undervisere og kursisten fik efterfølgende feedback og blev bedømt af begge undervisere. Bedømmelsen er sket ud fra dels de løbende observationer gennem forløbet, eksamens sessionen samt en afleveret skriftlig opgave.

Nærmere oplysninger om MindStretch Coachuddannelser på telefon 7020 4401 eller www.mindstretch.dk